

Σοφία Κ. Αδάμου

Η Γραμματική μου

Β' Δημοτικού

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ**

Θέση υπογραφής δικαιούχου δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας,
εφόσον η υπογραφή προβλέπεται από τη σύμβαση.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Εκπαίδευση

Σοφία Αδάμου, *Η Γραμματική μου – Β΄ Δημοτικού*

Διορθώσεις: Κατερίνα Βασιλοπούλου

Υπεύθυνος έκδοσης: Βαγγέλης Μπακλαβάς

DTP: Νίκος Σουπιωνάς

Ηλεκτρονική επεξεργασία εικόνων της Σοφίας Χριστοδούλου: Νίκος Σουπιωνάς

Έχουν συμπεριληφθεί και εικόνες του Ζαχαρία Παπαδόπουλου

Φιλμ – μοντάζ: Κέντρο Γρήγορης Εκτύπωσης

Copyright© Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε. (Εκδόσεις Πατάκη) και Σοφία Αδάμου, Αθήνα, 2016

Copyright© για την εικονογράφηση Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε. (Εκδόσεις Πατάκη), Αθήνα, 2006-2017

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Μάρτιος 2017

Κ.Ε.Τ. 9832 - Κ.Ε.Π. 162/17

ISBN 978-960-16-6261-9

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ**

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 210.52.05.600, 801.100.2665 - ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β΄ ΚΤΕΟ)

Τ.Θ. 1213, 570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15 - ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στόχος του βιβλίου αυτού είναι να κατακτήσουν οι μικροί μαθητές τον μαγικό κόσμο της γραμματικής, ώστε να οδηγηθούν στη σωστή χρήση του γραπτού λόγου.

Μια σειρά από ασκήσεις με γραμματικά φαινόμενα, κατ'αντιστοιχία προς τη δομή και την ύλη των σχολικών βιβλίων, με πλούσια εικονογράφηση, παιγνιώδη μορφή και σωστή μεθοδολογική προσέγγιση βοηθούν αποτελεσματικά τα παιδιά της Β' Δημοτικού να καλλιεργήσουν μια θετική στάση απέναντι στη γραμματική.

Το βιβλίο αυτό αποτελεί χρήσιμο και πρακτικό βοήθημα για τους μαθητές, αλλά και σημαντικό εργαλείο για τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς.

Η συγγραφέας

Η ελληνική αλφαβήτα	6	Οι αριθμοί	45
Φωνήεντα – Σύμφωνα	8	Οι πτώσεις	46
Δίψηφα φωνήεντα – Δίψηφα σύμφωνα	10	Ισοσύλλαβα και ανισοσύλλαβα	
Δίψηφα	11	ουσιαστικά	47
Συνδυασμοί	12	κλίση των αρσενικών	48
Διπλά σύμφωνα	14	κλίση των θηλυκών	51
Όμοια σύμφωνα	15	κλίση των ουδετέρων	52
Τελικά σύμφωνα	16	Τα επίθετα	54
Λέξεις και σύλλαβες (α)	18	Οι αριθμοί των επιθέτων	56
Λέξεις και σύλλαβες (β)	19	Τα γένη των επιθέτων	57
Ονομασία των συλλαβών	20	κλίση των επιθέτων	58
Λέξεις και τόνοι	21	Το επίθετο πολλός - πολλή - πολύ	61
Σύλλαβισμός	22	Παραθετικά των επιθέτων	62
Τονισμός	24	Αριθμητικά επίθετα	63
Σημεία στίξης	26	Τα ρήματα	64
Το ενωτικό (-)	27	Αριθμοί και πρόσωπα των ρημάτων	66
Η απόστροφος (')	28	Οι φωνές των ρημάτων	67
Συνώνυμες λέξεις	30	κλίση των ρημάτων	68
Αντίθετες λέξεις	31	Ορθογραφία των ρημάτων	69
Σύνθετες λέξεις	32	Οι χρόνοι των ρημάτων	70
Οικογένειες λέξεων	33	κλίση ρημάτων ενεργητικής φωνής	71
Μεγεθυντικά – Υποκοριστικά	34	κλίση ρημάτων παθητικής φωνής	72
Ομώνυμες λέξεις	35	Ρήματα σε -αίνω	73
Κυριολεκξία – Μεταφορά	36	Ρήματα σε -ίζω	74
Παρομοίωση	37	Ρήματα σε -εύω	75
Προτάσεις	38	Ρήματα σε -ώνω	76
Τα άρθρα	40	Το ρήμα είμαι	77
Η ορθογραφία των άρθρων	41	Το ρήμα έχω	78
Τα ουσιαστικά	42	Τα επιρρήματα	79
Κύρια και κοινά ουσιαστικά	43	Οι μετοχές	81
Τα γένη	44	Απαντήσεις	82

Η ελληνική αλφαβήτα

Το ελληνικό αλφάβητο έχει 24 γράμματα και χωρίζεται σε:

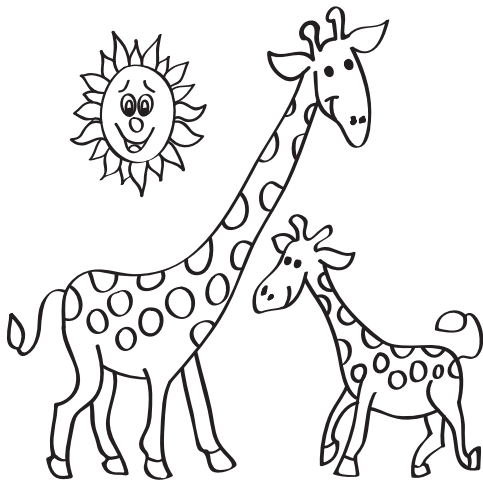
ΚΕΦΑΛΑΙΑ

ΜΙΚΡΑ

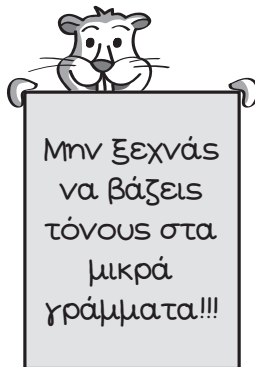
Γράψε δίπλα σε κάθε κεφαλαίο γράμμα το μικρό του και το αντίστροφο:

β	ψ	κ	θ .....
ν	Δ	μ	φ .....
ο	Ο	χ	Ι .....
Ν	Ξ	α	Π .....

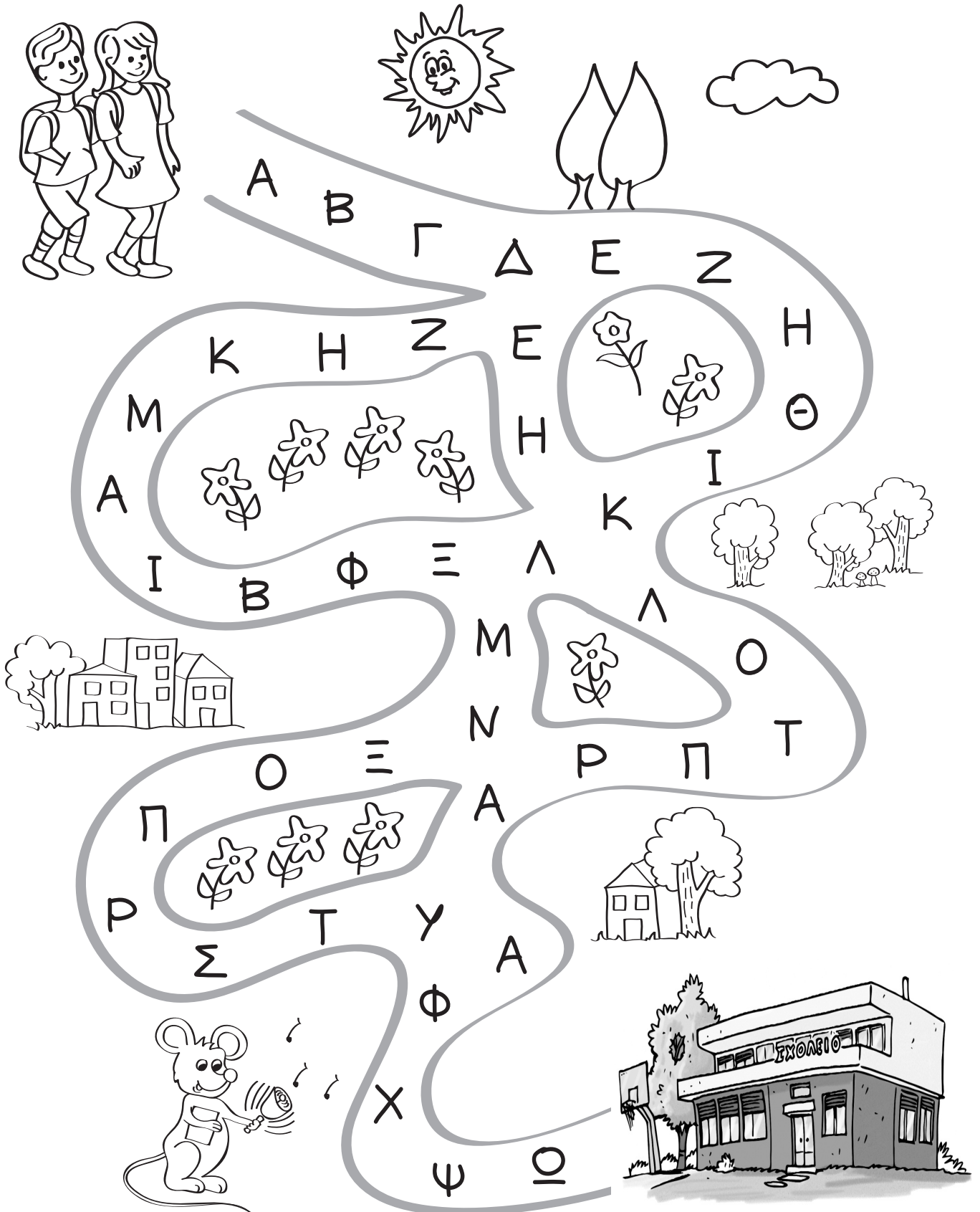
Γράψε τις λέξεις με μικρά ή κεφαλαία γράμματα:

ΝΑΝΟΣ _____ νάνος _____
 ΒΡΟΧΗ _____
 ΒΙΒΛΙΟ _____
 ΞΥΡΑΦΙ _____
 ΠΟΤΗΡΙ _____

σχολείο _____ ΣΧΟΛΕΙΟ _____
 αλεπού _____
 ψαλίδι _____
 φύλακας _____
 χειμώνας _____

Βοήθησε τους μαθητές να φτάσουν στο σχολείο τους ακολουθώντας με τη σειρά τα γράμματα της αλφαβήτας:

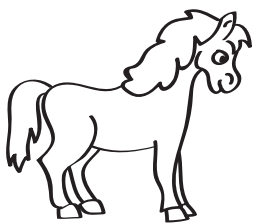
Φωνήεντα - Σύμφωνα

Τα φωνήεντα είναι 7
και φωνάζουν δυνατά!

Τα σύμφωνα είναι 17
και ακούγονται σιγανά!

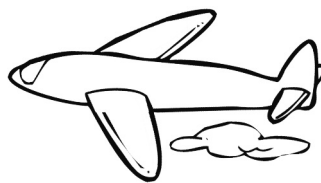
Κύκλωσε το φωνήεν με το οποίο αρχίζει η λέξη κάθε εικόνας:

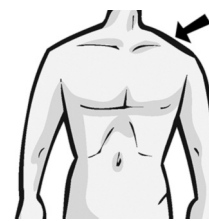
α ε ι ο

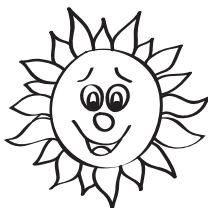
η ε ο υ

ω α ι ο

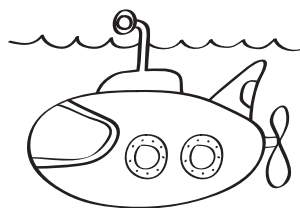
α ω η υ

ε η ι ο

η ο ε υ

ω α ι υ

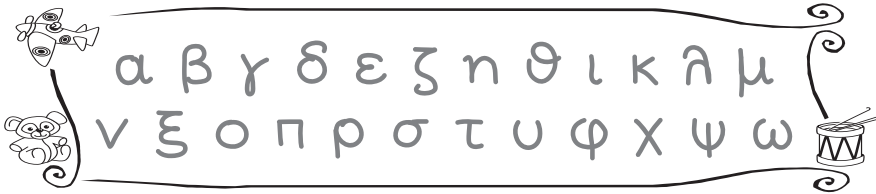

α ι η ω

Κύκλωσε μόνο τα φωνήεντα:

Πόσα είναι;

Τώρα αντίγραφέ τα:

Ποντικούλη, αν εκείνα λέγονται φωνήεντα, αυτά πώς λέγονται;

Αυτά λέγονται

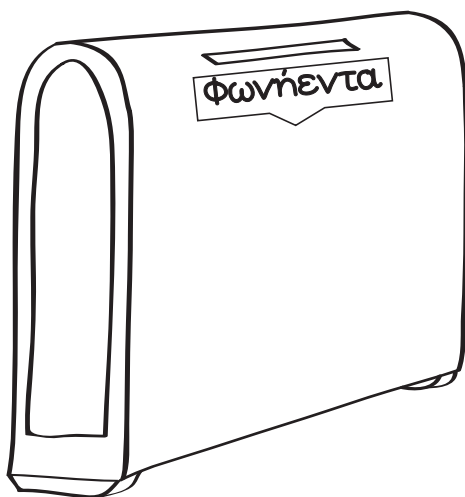
.....

Τώρα αντίγραφέ τα:

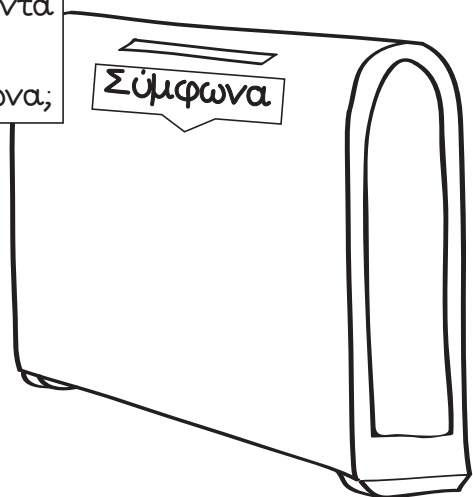

Ο ταχυδρόμος δεν ξέρει πού πρέπει να βάλει τα γράμματα. Ξεχώρισέ τα σε φωνήεντα και σύμφωνα και βάλε τα στο σωστό γραμματοκιβώτιο:

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω

Φωνήεντα ή σύμφωνα;

Δίψηφα φωνήεντα - Δίψηφα σύμφωνα

Δίψηφα φωνήεντα

αι, ει, οι, υι, ου

Δίψηφα είναι δύο
γραμμάτια μαζί
που ακούγονται σαν
μια φωνούλα!

Δίψηφα Σύμφωνα

μπ, ντ, γκ, γγ, τσ, τζ

Συμπλήρωσε τις λέξεις βάζοντας το κατάλληλο δίψηφο φωνήεν:

π ____ δι

κλ ____ διά

π ____ ρατής

πλ ____ ο

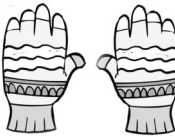
____ κογέν ____ α

αι=ε ει=ι
οι=ι υι=ι
ου=ου

π ____ ρι

Συμπλήρωσε τις λέξεις βάζοντας το κατάλληλο δίψηφο σύμφωνο:

γά ____ ια

πε ____ έτα

ά ____ υρα

____ άκι

κου ____ ί

α ____ ούρι

μπ, ντ, γκ,
γγ, τσ, τζ

____ άλα

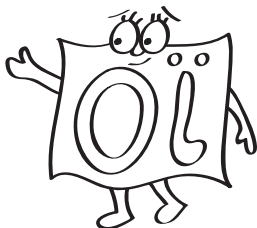
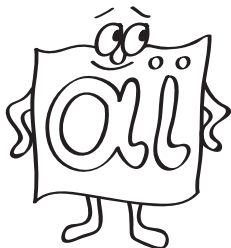
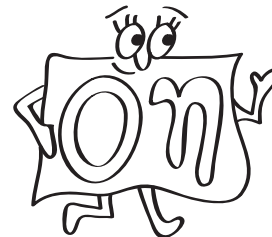
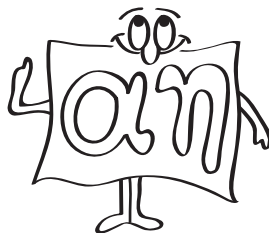

____ ομάτα

Δίφθογγοι

Δίφθογγοι

είναι δύο φωνήεντα που
διαβάζονται μαζί σε μία συλλαβή:
αι αι αι οη οι οι

Διαλυτικά (¨) είναι
δύο τελίτσες που διαλύουν
τα δίψηφα φωνήεντα.

Συμπλήρωσε τις λέξεις με τον κατάλληλο δίφθογγο:

γ____δαρος

____τός

μ____ντανός

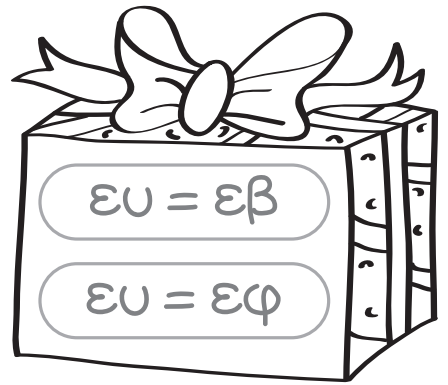
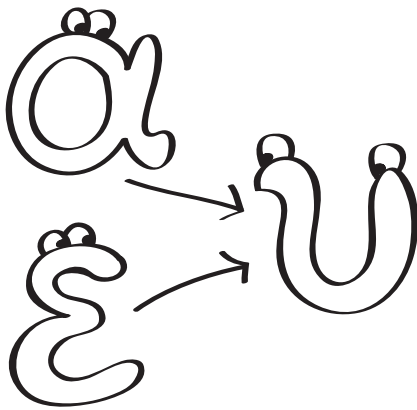
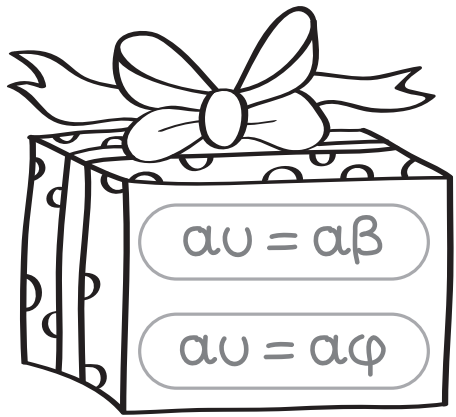
κορ____δεύω

____δόνι

Συνδυασμοί

Βάλε τις λέξεις στις σακούλες ανάλογα με τον συνδυασμό που ακούς:

σταυρός

προσευχή

καυσαέρια

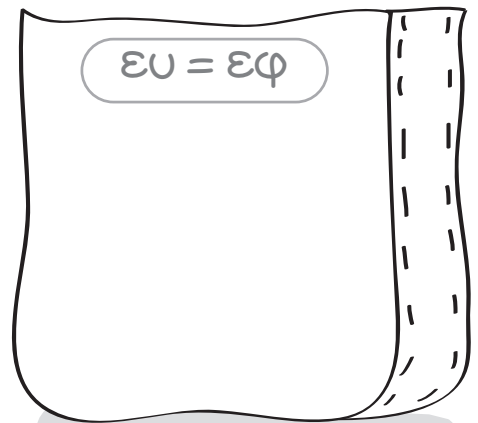
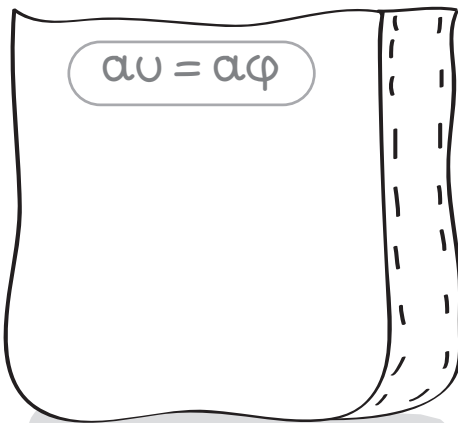
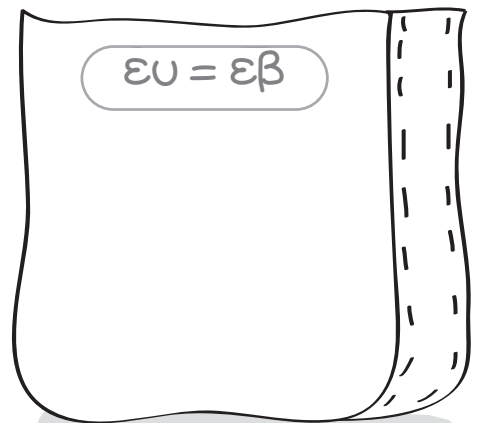
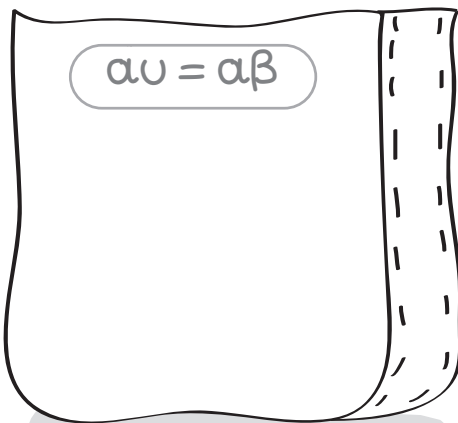
Ευρώπη

φυτεύω

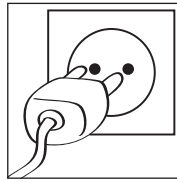
ταυτότητα

ελεύτερος

πύραυλος

Διάβασε τις λέξεις, τόνισε σωστά κι ένωσέ τις με τη σωστή εικόνα:

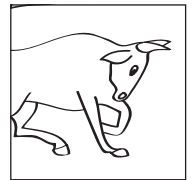
• χορευτρια •

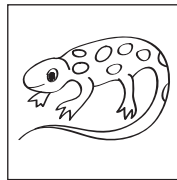
• ταυρος •

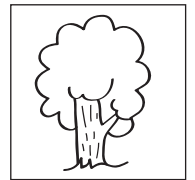
• ρευμα •

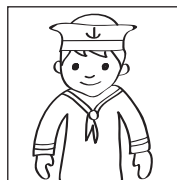
• ΠΕΥΚΟ •

• Παύλος •

• ναυτης •

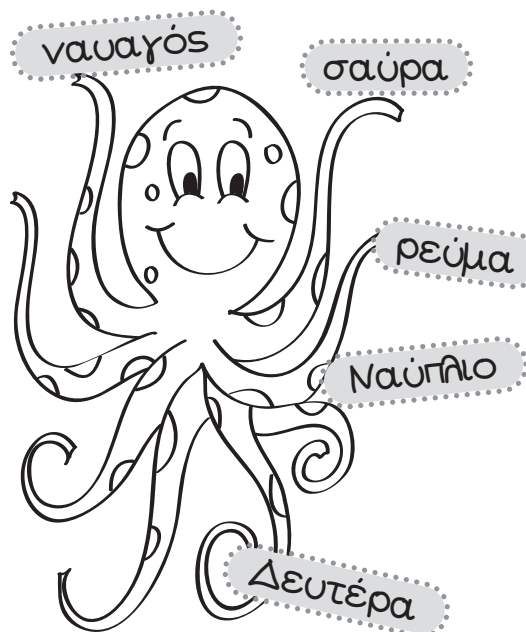

• αλευρι •

• σαυρα •

Βάλε τη σωστή λεξούλα στην κατάλληλη θέση:

☺ Στην αυλή μας είδα μια _____ .

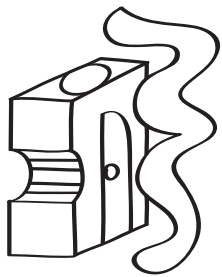
☺ Το Σάββατο θα πάμε εκδρομή στο _____ .

☺ Ο Ροβινσώνας Κρούσος ήταν _____ .

☺ Τη _____ κόπηκε το _____ .

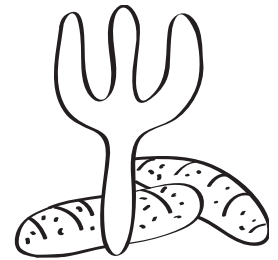
Διπλά σύμφωνα

Ξύστρα

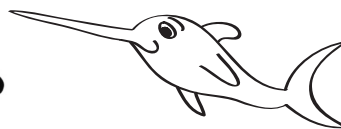
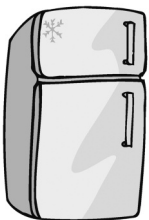
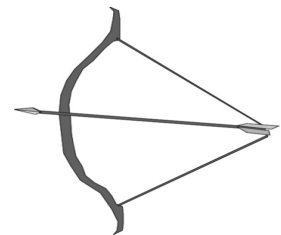
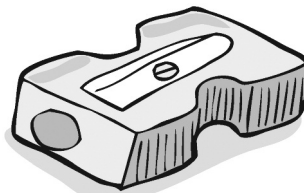
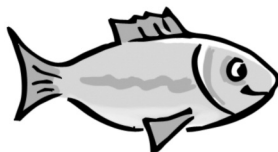
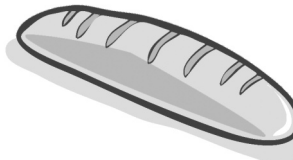

Το ξ και το ψ ονομάζονται
διπλά σύμφωνα γιατί κρύβουν
μέσα τους δύο σύμφωνα
που ακούγονται σαν ένα:
ξ = κσ, ψ = πσ

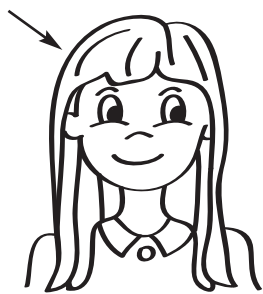
Ψωμί

Γράψε τις λέξεις που ταιριάζουν στις εικόνες:

Όμοια σύμφωνα

μαλλιά

σύννεφο

γράμμα

Πολλές λέξεις γράφονται με δύο όμοια σύμφωνα που όμως διαβάζονται σαν ένα.

Προσπάθησε να γράψεις τις λέξεις με τα όμοια σύμφωνα:

θάλασσα	ββ			γράμμα
κόκκινο	ππ			εκκλησία
Σάββατο	σσ			παπούς
μαλλιά	ρρ			μάγισσα
άρρωστη	κκ			γενναίος
εννιά	λλ			Σάββας
ιππότης	νν			ελάττωμα
Αττική	ττ			άμμος
θάρος				
Ελλάδα				

Τελικά σύμφωνα

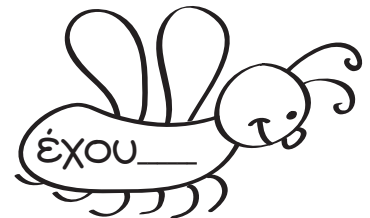
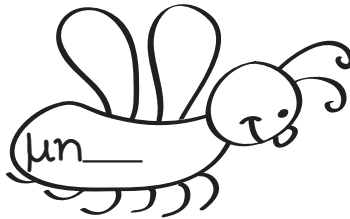
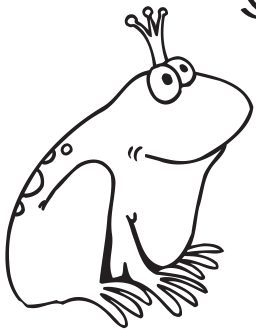
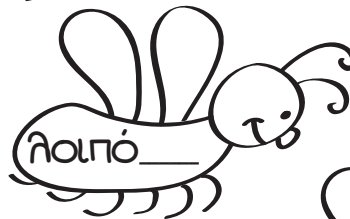
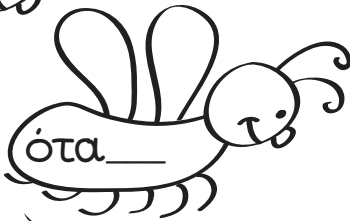

λαγός

τραγουδούν

Συμπλήρωσε τις λέξεις βάζοντας το σωστό τελικό σύμφωνο:

Συμπλήρωσε τις λέξεις βάζοντας Σ, σ ή ς:

☺ Ο ___ταύρο___ ___ήμερα έχα___ε την κα___ετίνα του.

☺ Το λεωφορείο ___ταμάτη___ε ___τη ___τάση και ανέβηκαν επιβάτε___.

☺ Η ___τέλα και ο ___πύρο___ πηγαίνουν ___το πάρκο.

☺ Τα ___άββατα και πολλέ___ Κυριακέ___ πηγαίνω για ψάρεμα.

Χρησιμοποιούμε και λέξεις από ξένες γλώσσες. Αυτές μπορεί να τελειώνουν και σε άλλα σύμφωνα, π.χ. ταϊκ, ίντερνετ, κομπιούτερ, πατινάζ.

Βάλε στις σωστές βαλίτσες τις παρακάτω λέξεις:

μαθητής

βουτιά

φερμουάρ

παζα

γκαζόν

λάμπα

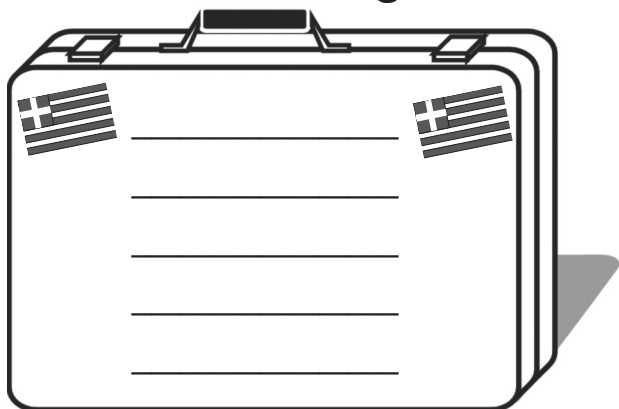
χυμός

φούτερ

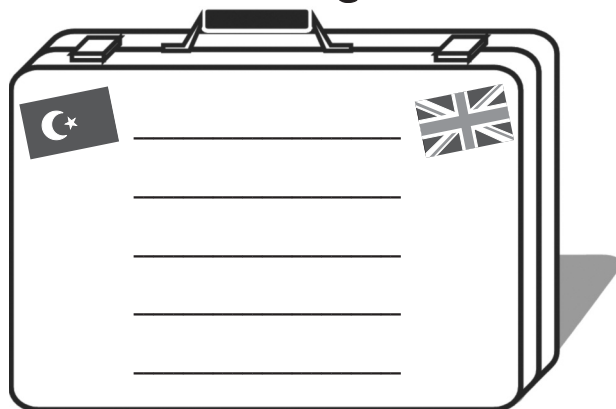
βιβλίο

τρακτέρ

Ελληνικές Λέξεις

Ξένες Λέξεις

Διάλεξε τη σωστή ξένη λέξη από κάθε ποντικάκι και συμπλήρωσε τις προτάσεις:

☺ Το αγαπημένο μου χρώμα είναι το _____.

☺ Ανεβήκαμε στον τρίτο όροφο με _____.

☺ Μου αρέσει πολύ το _____ με σοκολάτα.

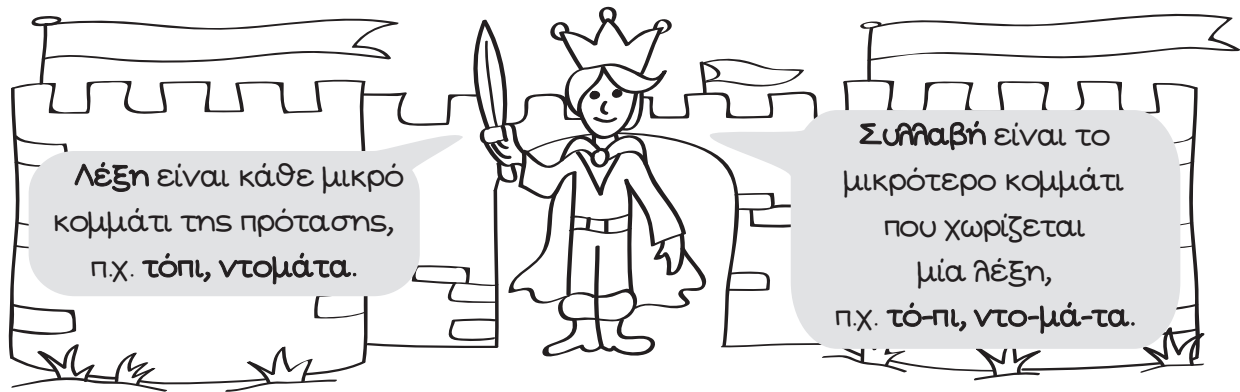
☺ Τρώω τα μακαρόνια με _____.

☺ Όταν κάνει κρύο, φοράω το _____ μου.

☺ Έχασα ένα κομμάτι από το _____.

Λέξεις και συλλαβές (α)

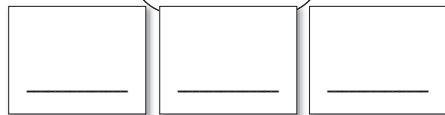
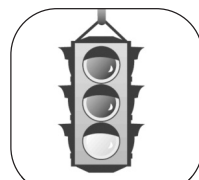
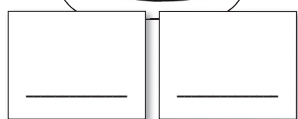
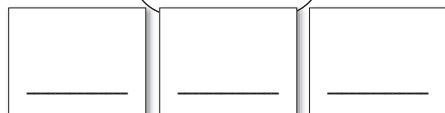
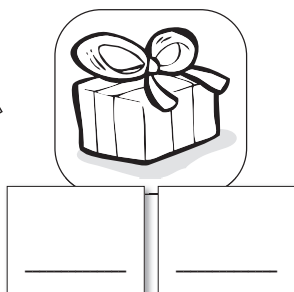
Συμπλήρωσε τις προτάσεις με την κατάλληλη λέξη:

- ☺ Ο ουρανός είναι γεμάτος _____ .
- ☺ Η μητέρα _____ το τραπέζι.
- ☺ Τα παιδιά παίζουν στην _____ του σχολείου.
- ☺ Κάθε _____ παίζω με τους φίλους μου.

αυτή
έστρωσε
σύννεφα
απόγευμα

Δες τις εικόνες και χώρισε τις λέξεις τους σε συλλαβές:

Λέξεις και συλλαβές (β)

Ποπό
συλλαβές!!

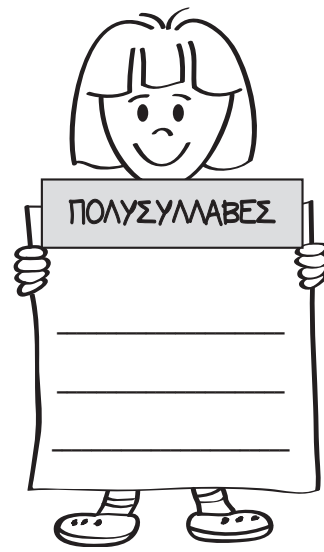
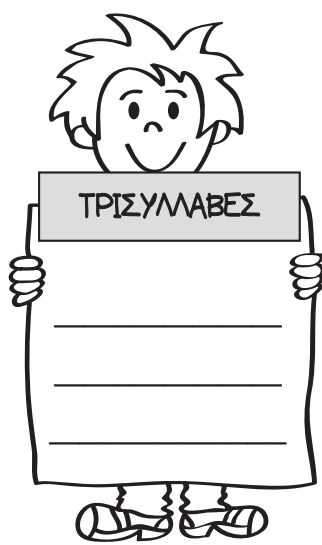
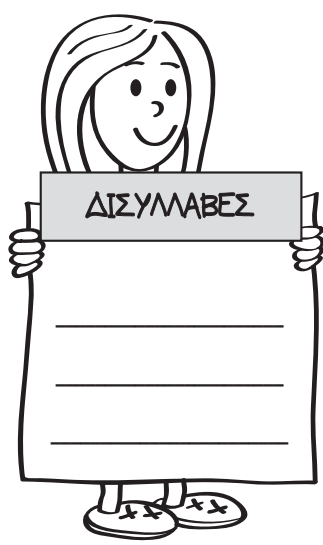
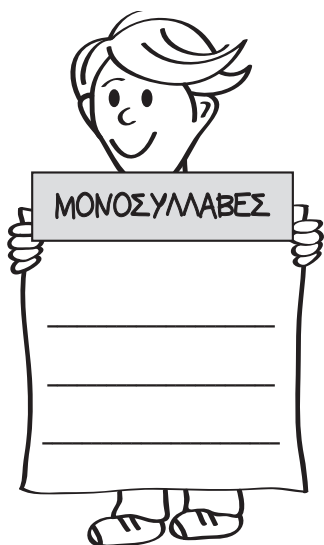
Μονοσύλλαβες λέγονται οι λέξεις
που έχουν 1 συλλαβή.

Δισύλλαβες λέγονται οι λέξεις
που έχουν 2 συλλαβές.

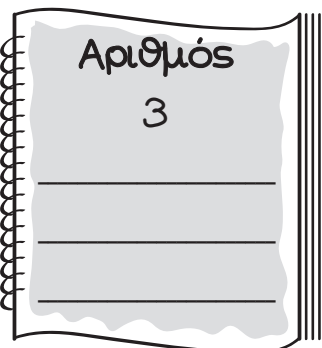
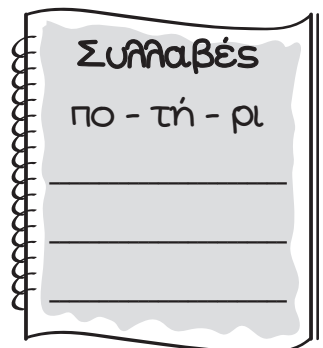
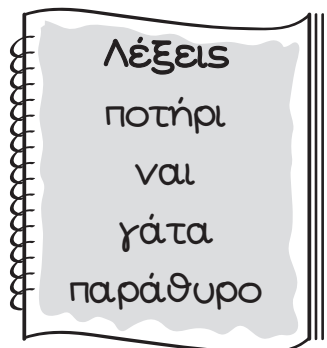
Τρισύλλαβες λέγονται οι λέξεις
που έχουν 3 συλλαβές.

Πολυσύλλαβες λέγονται οι λέξεις
που έχουν πάνω από 3 συλλαβές.

Να χωρίσεις τις παρακάτω λέξεις σε συλλαβές και να τις γράψεις στη σωστή πινακίδα: κάτω, φωνάζω, σύννεφα, αργότερα, στο, πολυκατοικία, ποτέ, δέντρο, σχολείο, και, παράθυρο, για

Χώρισε τις λέξεις σε συλλαβές και μέτρησε τις συλλαβές τους:

Ονομασία των συλλαβών

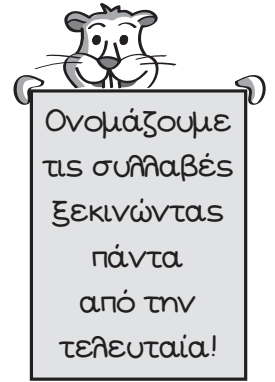
κα

-

ρά

-

βι

προπαραλήγουσα

παραλήγουσα

λήγουσα

Κύκλωσε και χρωμάτισε τη συλλαβή που σου δείχνει κάθε αεροπλανάκι:

προπαραλήγουσα → → παραλήγουσα → → λήγουσα →

εικόνα

βαρέλι

ανάμεσα

πινακίδα

τάξη

παράθυρο

τηλεόραση

μολύβι

πόλη

παγωτό

ποτήρι

μαθηματικά

Χώρισε τις λέξεις σε συλλαβές και βάλε κάθε συλλαβή στο σωστό κουτάκι, όπως στο παράδειγμα:

Λέξη	Χωρισμός	Προπαραλήγουσα	Παραλήγουσα	Λήγουσα
δώρο	δώ-ρο		δώ	ρο
αίθουσα				
λουλούδι				
δάσος				
ψάρεμα				